

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Марий Эл
Отдел образования администрации
Новоторъяльского муниципального района
МБОУ "Кузнецовская ООШ"

РАССМОТРЕНО

методическим советом

Петухова М.К.

Протокол №1
от «29» августа 2025 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор

Егошина Т.И.

Приказ №2

от «1» сентября 2025 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

(ID 8724122)

учебного предмета «Марийский (государственный) язык»

для обучающихся 1– 4 классов

д.Кузнецы 2025

Планируемые предметные результаты изучения курса «Марийский язык»

Личностные результаты

- осуществлять диалогическое общение на элементарном уровне с взрослыми и со сверстниками, в том числе и с носителями изучаемого языка, в пределах сфер тематики и ситуаций общения, обозначенных в программе;
- высказываться на элементарном уровне о себе и об окружающем мире, прочитанном, увиденном, услышанном, выражая при этом на элементарном уровне свое отношение к воспринятой информации или предмету высказывания.
- в условиях непосредственного общения, в том числе с носителем изучаемого языка, понимать и реагировать на устные высказывания партнеров по общению в пределах сфер тематики и ситуаций, обозначенных программой;

Метапредметные результаты

- понимать просьбы и указания учителя, сверстников, связанные с учебными и игровыми ситуациями в классе;
понимать общее содержание учебных, а также небольших и несложных аутентичных текстов (сказки, рассказы, стихи и др.) и реагировать вербально и, преимущественно, невербально на их содержание;

Предметные результаты

В области чтения:

- выразительно читать вслух;
- читать про себя с целью:
  - а) понимания основного содержания учебных, а также несложных аутентичных текстов, соответствующих уровню развития младшего школьника;
  - б) полного и точного понимания содержания учебных, а также несложных (адаптированных) аутентичных текстов с эксплицитно выраженной информацией, построенных на знакомом обучающемуся языковом материале или содержащих незнакомые слова, о значении которых можно догадаться;
  - в) поиска необходимой (интересующей) информации (приемы поискового чтения).

В области письма:

- написать короткое поздравление (с днем рождения, Новым годом, Рождеством и др.), выразить пожелание;
Таким образом, языковой материал курса «Марийский язык» призван сформировать научное представление о системе и структуре марийского языка с учетом возрастных особенностей обучающихся, способствовать усвоению норм языка, и решению практических задач общения.

**Содержание учебного предмета «Марийский язык» (4класс) с указанием
организационных форм учебных занятий и основных видов учебной
деятельности
(34 ч)**

Мемнан школна (3 урок)

1. Мемнан школна.
2. Икымше сентябрь. Школ нерген мутланымаш (школын верланымыже, тўжвал тўшо, кабинет-влак, тунемме класс). Пырля шинчыме йолташ нерген каласаш: лўмжо, илыме верже, мыняр ияш, могай айдеме.
3. Кумда, волгыдо, 2(3) пачашан; тўжвал тўшо; тўрло кабинет-влак; верланен, чо%аш; ушанле, ушан-шотан; йолташ дене, ўдыр дене, рвезе дене, тудын дене; ...воктенна, ...деч мўндыр огыл, ола (ял) покшелне; чапле кў полат; класс пырдыжым ... сорастана.
4. Лўм мутым местный, направительный падежлаште кучылташ. Падеж мучашысе ударенийдыме гласныйым чын возаш. Пале мут-влакым чын кучылтын мошташ.
5. В. Осеева. «Кум йолташ», Н. Беляев. «Эн шергакан полек».

Шыже пагыт (4 урок)

1. Шыже пагыт.
2. Кенежым шарнен мутланымаш: кушко мийыме, ко дене палыме лийме, могай пашам ыштыме. Шыже: шыже игече, пакчасаска. Пушенге-влакын шыжымсе тўсышт. Йоратыме пушенге нерген каласкалымаш.
3. Эртен кайыш, толын шуо, покшым возеш, чонештен каяш; сылне пагыт, шокшо вел; пылан, йуран, ояр, юалге; кечывалым, йўдым; тусым лумдышо мут-влак; пушенге лўм-влак.
4. Глаголым 2-шо эртыше жапыште кучылт моштымаш. -влак суффиксым кучылтмаш. Пале мутын кўчык да кужу формыжо. Лўм мутым винительный падежыште кучылтмаш.
5. «Мўкш орол», М. Казаков. «Йўштылмаште», М. Майн. «Часовой», И. Емельянов. «Могай жап?»

Ме ешыште келшен илена. (3 урок)

1. Ме ешыште келшен илена.
2. Шке еш нерген каласкалымаш: ко уло, кушто пашам ыштат (тунемыт), могай ийготан улыт. Кастене ко могай пашам ышта. Ешын кас кочкишыжо. Ик кас кочкишлан меню. Мыйын йоратыме кочкишем.
3. Келшен илаш, ваш-ваш полшаш, пидаш, ургаш, кочкаш шолташ, ўстелым погаш, ўстел йыр шинчаш, кас кочкишым ышташ, сайын ямдылаш, йоратен кочкаш; шере, тамле, кочо, шопо, шинчалан; Кочкиш тамле лийже манын, ...
4. Дек, йыр почеш мут-влак. А, манын ушем мутан сложный предложений;
5. М. Майн. «Польшкалыше-влак, «Кудывечым ко уштын?», Н. Лекайн. «Галя кугу лийын».

Школ паша (3 урок)

1. Школ паша.
2. Расписанием. Йоратыме урок. Труд урокышто. Профессий нерген каласкалымаш
3. Плотник, курчак чиём; ик кечыште, арняште, арня мучко; висаш, вашкузо дене пучкаш, пашам ышташ, ургаш, кочкаш шолташ тунемаш, моделироватлаш, конструироватлаш; Мый эмлызе лийнем. Кугу лиям гын, ургызо (сўретче) лиям.
4. -зе, (-зо, -зо), -че, (-чо, -чо) суффиксан лум мут. Радам чот мутым кучылт моштымаш. Лўм мут ден почеш мутан конструкций-влак (вашкўзо дене). Гын ушем мутан сложный предложений.
5. М. Большаков. «Труд урокышто», С. Чавайн. «Паша чыла мастар деч лўдеш».

Теле чодыра (6 урок)

1. Телын саламже.
2. Теле толмо нерген мутланымаш: теле тылзе лўм-влак, теле игече, телымсе модыш, спорт. У ий пайремлан ямдылалтмаш: модыш-влакым ыштымаш, пырдыжгазетым сўретлымаш, ёлкылан ямдылалтмаш. Кочаковам, ача-авам шке ыштыме откытке дене саламлымаш.
3. Келге пургыж, кўкшо курык, йоратыме жап, чатлама йўшто; лум кугызам ышташ, газетым сўретлаш, модышым ышташ, пайрем дене саламлаш, тазалыкым, пиалым тыланаш; Вашке У ий пайрем, сандене... . Тале поран ўштеш. Виян маржеж пуа.
4. Пале мутын -се, (-со, -со) суффиксше. Лўм мутым винительный падежыште кучылтмаш. Сандене ушем мутан сложный предложений.
5. Ю. Соловьев. «Молан лум ошо», калыкмут-влак, У ий нерген муро-влак.

Пайрем-влакна (4 урок)

1. Салтак кече.
2. Календарысе пайрем-влак. 23 февраль. Писатель-влакын шочмо элым аралыме нерген возымышт дене палдарымаш. Ачан, изан, чўчўн армийыште лиймышт нерген ойлаш туныктымаш. Марий онар-влак дене палдарымаш.
3. Сар, тыныс, тыныслык; шочмо элым аралаш, армийыште лийяш, служитлаш; яндар кава, ласка илыш; мемнан илыш верч, тушман деч аралаш, шочмо элым аралаш; порьенат, ўдырамашат, изижат, кугужат; онар-влак нерген.
4. Деч, верч, нерген почеш мут-влак. Сандене, манын ушем мутан сложный предложений-влак. Лўм мутын притяжательный суффиксше. –ат частицан мут-влак.
5. М. Сергеев. «Мемнан генерална», «Чоткар патыр».

Марий Элна(3 урок)

1. Йошкар-Ола – рўдола.
2. Йошкар-Ола нерген каласкалымаш; рўдо площадь, проспект ден урем-влак, сквер ден бульвар-влак. Йошкар-Олашке экскурсий дене. Поэт ден композитор-влакын ола нерген возымышт дене палдарымаш.

3. Рўдола, кўвар, лопка проспект ден урем-влак, площадь; кудалыштыт, энер гоч вончаш, калыклан канаш, ончен кошташ, мурым, почеламутым возаш, урем гоч вончаш.

4. Лўм мут ден почеш мутан мут сочетанийым, –се (-со, -с^о) суффиксан пале мутым кучылт мошташ.

5. Л. Дербенев. «Йошкар-Ола нерген муро», Ким Васин. «У Йошкар-Ола».

Мемнан патырна-влак (3 урок)

1. Сенымаш кече.

2. Сенымаш кече нерген каласкалымаш. Марий Элын талешкыже-влак. Тукум гыч сарыште лийше нерген каласкалымаш. Сарын ветеранже дене урок - вашлиймашым эртарымаш.

3. Талешке, кугезе коча, Сенымаш кече (пайрем), Кугу Отечественный сар; сар годым, сар тўналын (пытен), сарыште кредалаш, шочмо элым аралаш, ... мемнан тыныс илыш верч кучедалын, шарнаш; тўрло калыкын эргышт; иктаж, нимыяр, нимо, ниго; марий талешке-влак.

4. Чот мутым, лўм мут ден почеш мутан сочетанийым кучылт мошташ. Отрицательный олмештыш мут-влак. Глаголым 2-шо эртыше жап формышто кучылт мошташ.

5. Н. Лекайн. «Шортньо падыраш», В. Абукаев. «Йоча-влак фронтлан».

Кенежым ялыште (5 урок)

1. Кенежым ялыште (ола воктене).

2. Кенеж канышым эртарыме нерген каласкалымаш. Ола (ял) тўрышко экскурсий дене лекмаш, мом ужмо-колмо нерген каласкалымаш. Кенеж жап нерген почеламутым лудмаш, мурым мурымаш, марий модыш-влакым эртарымаш.

3. Олык, энер, сер воктене; пеледыш лўм-влак; яндар юж (вўд); эн сай жап шуэш, канаш каяш, мияш, саскам (емыжым) погаш, сомылым ышташ, пакчашке вўдым шаваш, шўкшудым кўраш; кече пелта, юарлен модаш, веселан эртараш.

4. -

5. М. Казаков. «Мемнан пашана», С. Чавайн. «Кенеж эр».

**Календарно – тематическое планирование
Марийский (государственный) язык.4 класс
(34ч)**

	Мемнан школна (3 урок)	
1	Эртыше кенежым шарналтена	
2	Иштван школыш толын	
3	Мемнан школна	
	Шыже пагыт (4 урок)	
4	Шыже пагыт	
5	Телылан ямдылалтына	
6	Икымше гана чодыраште	
7	Шыже каникул	
	Ме ешыште келшен илена. (3 урок)	
8	Ме ешыште келшен илена	
9	Каныме кече	
10	Тукымвож пушенгым суретлена	
	Школ паша (3 урок)	
11	Кидпаша	
12	Йоратыме урок	
13	Те ко лийнеда?	
	Теле чодыра (6 урок)	
14	Шокшо чонан Лумпырче	
15	Телын саламже	
16	У ий	
17	Марий чодыра	
18	«Марий чодра» пуртус парк	
19	Чодырам аралыз!	
	Пайрем-влакна (4 урок)	
20	Мемнан армийна	
21	Кайык-влакат шке игыштым тушман деч аралат	
22	Пайрем вашеш	
23	Куку	
	Марий Элна(3 урок)	
24	Кушеч туналеш Шочмо эл?	
25	Шочмо кечет дене, Марий Эл!	
26	Изак-шоляк улына	
	Мемнан патырна-влак (3 урок)	
27	Сенымаш кече	
28	Самырык талешке-влак	
29	Чоткар Патыр	
	Кенежым ялыште (5 урок)	
30	Вашке кенеж	
31	Финн-угор лагерьыште	
32	Айста походыш!	
33	Келшымаш тул	
34	Ушештарымаш	